

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

VII. An si relictum sit legatum rei immobilis monasterio incapaci retinendi rem immobilem, possit Prælatu moasterij in proprios, & quotidianos vsus monasterij sine solennitate iuris talem rem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

- restituimus, de in integrum restitut. Couar. lib. 1. var. cap. 3. n. 10. & 11. Bonacina de contrahib. disp. 3. q. 8. punct. 4. num. 38. Lezana part. 2. cap. 14. num. 60. & Lessius
- 24 de iust. & iur. lib. 2. cap. 17. dub. 9. n. 66. modò res non fuerit acquisita alteri Ecclesie, quia tunc melior est conditio Ecclesie possidentis. Angel. verb. Donatio, n. m. 48. Mol. loco cit. num. 14. Valquez de redditib. cap. 2. §. 2. dub. 4. num. 39. Quaranta verb. Alienatio, num. 43. Riccius decis. 22. Sanchez loco cit. num. 15. Tabiena, & alij, quos citat, & sequitur Beia 1. p. cas. 41. vers. respondemus. & Soprani cap. 5. quæst. 9. num. 15. vel agere contra Prælatus, quia is ex officio
- 25 tenebatur rem Ecclesie agere, eiusque utilitati prospicere, cap. quicumque 12. q. 4. & docet ex communi Sanchez loco supra cit. n. 15.
- 26 Conueniunt tertio Doctores, quod valida non sit sine solennitatibus iuris repudiatio hereditatis, vel legati facta à Prælato, si facta sit in fauorem illius, ad quem hereditas non perueniret, sed peruenit solum ex eo, quia Prælatus in fauorem talis repudiavit. Ratio est, quia huiusmodi repudiatio non est pura repudiatio, cum fieri non possit sine additione hereditatis, cum fieri non possit sine additione hereditatis
- 27 Prælatus autem non potest valide sine solennitatibus iuris hereditatem iam aditam repudiare, quia hæc est alienatio, cum sit iuris iam acquisiti in alterum translatio. Ergo, &c. Sic Rota apud Puteum decis. 519. lib. 2. apud Quarant. verb. Alienatio, num. 23. & 43. apud Caputaquens. de f. 359. part. 9. & apud Soprani q. 29. num. 35.
- 28 Hinc quamvis si maritus (qui iure prohibetur donare uxori, & econtrà, vt communiter Doctores ex l. cum hic status, ff. de donat. inter virum, & uxorem, & ex capit. fin. eodem titul. ex eo, ne coniuges mutuo amore se bonis suis spoliarent) repudiet hereditatem, legatum, vel fideicommissum sibi delatum, & nondum acceptatum, vt perueniat ad uxorem, repudiatio valeat, l. si sponsus, §. si maritus, ff. de donat. inter virum & uxorem, (si scilicet vxor alias erat successura, vt quia v. g. marito erat substituta, vel quia abintestato debebat succedere, sicuti notauit Gomezius tom. 2. cap. 4. num. 23. & seqq. quia tunc non immediatè accepit à marito, sed iure proprio, quod habebat marito non acceptante) tamen non valet repudiatio, si ipsa nullum ius habebat, & maritus repudiet in fauorem vxoris, quia tunc potius erit cessio quàm repudiatio; siquidem ipsa tunc immediatè accepit à marito, & consequenter talis cessio in fauorem vxoris non valet, quia continet tacitam acceptationem naturà priorem: nam hoc ipso, quod cedit alteri, censetur tacitè, & natura prius adiisse, seu acceptasse, sicuti colligitur ex l. si auia, Cod. de iure deliberandi. Similiter, quamvis valeat repudiatio, si maritus quid sibi oblatum non acceptet, sed roget dari vxori, quia tunc non acquirit, non tamen valet repudiatio, si maritus quid sibi donatum iubeat dari vxori: quia hoc ipso, quod id mandat, supponitur is tacitè acceptasse, & ex alio capite idem operatur tacitum, ac expressum, vt colligitur ex l. 1. ff. de rebus eorum, qui sub tutela, vbi dicitur: Si minor emat prædium obligans illud pignori, donec soluat integrè pretium, obligatio non valet, quia hoc ipso, quod dominium acquisitum est minori, incipit non posse obligari: censetur autem acquisitum tacitè, & prius natura, quam possit oppignorari.
- 33 Neque obstat, si dicas, quod legatarius rei certæ statim per mortem legantis acquirit dominium legati, quia vt habetur in cit. l. à Titio, ff. de furtis, ea qua legantur, rella via ab eo, qui legauit, ad eum, cui legata sunt, transeunt. Vbi Bartolus dicit, hoc dominium transire fide à die mortis, verè die aditæ hereditatis. Ergo repudiatio talis legati est alienatio, & donatio, ac proinde non valet.

Respondetur enim, nego consequentiam, quia vt dicebam, hoc dominium non est omnino perfectum, & absolutum ante acceptationem, sed habet hanc imperfectionem, quod sit repudiabile, aded vt si repudiatur, retrorahatur repudiatio, & fingatur nunquam acquisitum, vt supra etiam dicebam ex cit. l. ff. si quid in fraudem patroni, ibi: Quamvis legatum retro nostrum sit, nisi repudiatur; atamen cum repudiatur, retro nostrum non fuisse palam est. Idem cernitur in hereditate respectu hæredis sui: hic enim statim accipit dominium hereditatis absque additione, vnde & ad suos hæredes eam transmittit, sed reuocabiliter; ita vt possit repudiare, sicuti constat ex l. apud hostes, Cod. de suis, & legitimis hæredibus, & ex l. si fratris, Cod. de iure deliber. & docet ex communi Gomezius tom. 1. cap. 9. num. 17. & 20. Quapropter valet ex dictis casibus repudiatio, quamvis bona omnia repudiantis sint hypothecata, vel fisco iure addicta ob crimen; aut quamvis faciat in fraudem creditorum, quibus potuisset soluere, si non repudiasset, in quo postremo casu (etsi Gomez tom. 2. cap. 4. n. 22. putet illum etiam licitè id posse facere, forsitan quia, vt ex S. Thoma notat Sanchez de matrim. lib. 6. disp. 4. creditoribus sint tantum obligata bona, non item persona debitoris, quæ libera est pro ære alieno soluendo: vnde complures Doctores docent, quod Religiosus, cum per professionem cesserit bonis, quæ solum erant obligata pro debito, non teneatur, vt soluat, si quid debiti superfluerit, artem exercere) puto peccare contra iustitiam, quia eadem virtute quis obligatur ad finem, ac ad media necessaria: sed debitor obligatur ex iustitia ad finem, nempe ad debiti solutionem: ergo ex iustitia etiam obligatur ad acceptationem hereditatis, quæ hic, & nunc est medium necessarium ad talem finem, nempe ad dictam debiti solutionem, repudiatio tamen erit valida ob dictam rationem.

DVBITATIO VII.

An si relictum sit legatum rei immobilis monasterio incapaci retinendi rem immobilem, possit Prælatus monasterij in proprios, & quotidianos vsus monasterij sine solennitate iuris talem rem legatam alienare.

SVMMARIVM.

- 1 Prælatus monasterij incapaci legatorum potest sine solennitatibus in proprios, & quotidianos vsus monasterij rem legatam alienare.
- 2 Extraneas ambiciose loquitur de bonis Ecclesie incorporatis.
- 3 Legata res immobilis, non est monasterio ob eius incapacitatem incorporata.
- 4 Relinquens legatum rei immobilis monasterio incapaci, tacitè videtur illud voluisse relinquere ad vsus monasterij eo modo, quo potest, secus dicendum est si fuerit legatum rei mobilis pretiosæ.
- 5 Monasterium licet legatorum incapax non dicatur, tamen incapax est retinendi rem mobilem pretiosam, & propterea est monasterio per acceptationem incorporata.

Respondetur, affirmatiuè, quia prohibito alienationis ex Extrauag. Ambiciose, est solum pro bonis Ecclesie incorporatis; at dicta legata res immobilis non est monasterio, ob eius incapacitatem, incorporata, ex Clement. Exini, de verbor. significat. Ergo, &c. Confirmatur, quia qui relinquit legatum rei immobilis monasterio incapaci, tacitè videtur illud voluisse relinquere, vt illo monasterium vtatur modo, quo

quo potest, quia præsuntur voluisse legatum suum eo modo, quo potest, esse firmum, & ratum. Sic Riccius in *praxi*, decis. 56. in edit. 1. Quaranta verb. Alienatio, num. 41. & Barbosa de potest. Episcopi, pari. 3. allegat. 95. num. 59.

5 An autem idem dicendum sit, si fuerit legatum rei mobilis pretiosæ?

Respondetur (quamvis nonnulli affirmant ex eo, quia tota ratio prohibitionis alienandi res mobiles pretiosas, quæ seruando seruari possunt, est quia computantur inter bona immobilia, quorum alienatio, non seruatis iuris solennitatibus, omnino prohibita est) negandum tamen esse, quia econtra rei mobilis pretiosæ retinendæ capax est monasterium, & propterea ob dictam rationem, ea Monasterio per acceptationem incorporata. Ergo, &c. Vide quæ dicuntur infra dub. 22. Vide etiam Riccium & Barbosam in locis supra citatis.

DUBITATIO VIII.

An possint Regulares, inconsulto summo Pontifice, accipere pecuniam ad cambium, vel ad mutuum, cum solutione lucri cessantis, & damni emergentis, vel fundare censum?

SUMMARY.

- 1 Non possunt regulares inconsulto summo Pontifice fundare censum, & accipere pecuniam ad cambium, vel ad mutuum, cum solutione lucri cessantis, aut damni emergentis.
- 2 Afferuntur multa resolutiones, & præsertim Declaratio S. Congregat. Concilij de mandato Urbani VIII. quæ ad litteram rescribitur.
Excipe, nisi excuset vrgens necessitas, & interim non possit adiri S. Pontifex, quia in tali casu possunt impignorari lampades, candelabra argentea, & similia.
- 3 Excipe secundò, nisi excuset consuetudo legitime præscripta.
- 4 Ratio editionis talis decreti fuit, ne quod per vnam viam prohibetur, per alteram concederetur in fraudem legis.
- 5 Sine assensu Apostolico licet alienari possit prædium, vel vineola, tamen non potest alienari pars prædij magni, & pretiosi, quia sic successiue posset alienari totum in fraudem legis.
- 6 Probatur quod regulares non possint fundare censum, neque perpetuum, neque vitalitium.
- 7 Neque possint vendere censum pro solutione æris alieni.
- 8 Possunt tamen emere, v.g. fundum, vel domum mille aureis ad censum super ipsum fundum, vel domum impositis.
- 9 Dummodò dictus census non imponatur cum hypotheca, etiam super alia bona Ecclesiæ speciali.
- 10 Et si non obstat dictorum bonorum Ecclesiæ hypotheca generalis.

1 Respondetur negatiue. Sic habetur expressè in decreto sub die 21. Maij 1624. & declaratione S. Congregationis Concilij, de quibus dicebam dub. 1. num. 4. & tradunt Homobonus in *conf. cas. conscient.* vol. 2. part. 6. respons. 97. Pasqualig. tom. 2. decis. 172. Peyrinus in *Præiud.* Minim. tom. 2. Constitut. 8. Urbani VIII. & Nouarius in *summa Bullar. tit. de alienat.* num. 3. ita vt si id faciant, incurrant penas Extrauag. Ambrosiæ, & dicti decreti S. Congregationis de rebus Regular. non alien.

3 Excipe, nisi excuset vrgens necessitas, & interim adiri non possit S. Pontifex, aut S. Congregatio, quia tunc Thom. Delbene de Immunit. Eccl. Pars I I.

fieri potest etiam impignoratio lampadum, candelabrorum argenteorum, & similibus. Peyrinus in *formulario*, lit. A. cap. 11. n. 3. & Diana part. 5. traçt. 13. resol. 6.

Excipe secundò, nisi excuset (vt adnotauit Lezana in *summa q. regul. cap. 13. n. 3.*) aduersus dictum decretum, & dictam sacræ Congregationis declarationem consuetudo legitime præscripta.

Ceterum, ratio editionis talis decreti, & talis declarationis S. Congregationis fuit, ne quod per vnam viam prohibetur, per alteram concederetur in fraudem legis. Ob quam similem rationem rectè dixit Genuesis, quod licet sine assensu Apostolico possit alienari Ecclesiæ prædium, vel vineola, *argum. cap. terrulas*, 12. q. 2. & docent Molin. *disp.* 468. §. *Licet prædicta*, Sæ verb. Alienatio, & alij passim; tamen non possit alienari pars prædij magni, & pretiosi, quia sic successiue posset alienari totum prædium magnum, & pretiosum in fraudem legis.

Quod autem regulares non possint fundare censum, neque perpetuum, neque vitalitium, patet expressè, si non ex Extrauaganti, saltem ex decreto prædicto, & probatur, quia impositio census est quædam alienatio, l. fin. Cod. de reb. Eccles. non alien. & ex decisione Rotæ docet Naldus verb. census, n. 3. impositio namque census est veluti quædam bonorum libertatis venditio; quapropter pecuniam ad cambium, vel mutuum accipere cum solutione lucri cessantis, vel damni emergentis (quod est multò minus, quàm impositio census) prohibuit Regularibus S. Congregatio Sanctissimo approbante, sicuti supra dicebam, & refert Gauantus in *Man. Episc. op. verb. Alienatio*, num. 35.

Hinc etiam declarauit S. Congregatio, non posse regulares facere alienationem, seu venditionem census pro solutione æris alieni. Gauantus loc. cit. n. 40. & Ioan. Maria Nauarrus in *lucerna regular. verb. Alienatio*, num. 3.

An autem possint regulares, aut alij Ecclesiastici emere v.g. fundum, vel domum mille aureis ad censum super ipsum fundum, vel domum impositis?

Respondetur affirmatiue, quia in tali casu Ecclesiæ non tam alienat, quàm acquirit bonum illud stabile, tali onere affectum; secus dicendum, si ille census imponeretur cum hypotheca speciali, etiam super alia bona Ecclesiæ, quia hoc esset alienatio quædam libertatis bonorum Ecclesiæ, quod est iure prohibitum.

Dixi, hypotheca speciali, quia si id fieret per hypothecam generalem, licet fieret, quia iuxta dicta dub. 1. n. 20. & dub. 3. n. 7. & seqq. probabile est hypothecam generalem bonorum Ecclesiæ non esse prohibitam Ecclesiasticis, & regularibus.

DUBITATIO IX.

An, & quomodo sit licita Ecclesiæ rerum alienatio?

Suppositum primum.

SUMMARY.

- 1 Ad licitam rerum Ecclesiæ alienationem requiritur semper causa legitima, hoc est euident Ecclesiæ necessitas, aut utilitas.
- 2 Necessitas est, vt si Ecclesiæ grauetur ære alieno, & non possit soluere, nisi alienet, vel si reparanda sit Ecclesiæ, fundus instaurandus, vel domus sufficiens, qua alioquin corrueret.
- 3 Utilitas, vt si vendatur aliquid, vt melius aliud habeatur, vel si alienetur res inutilis, aut in qua plures sumptus insumuntur, quam sint redditus.
- 4 Ecclesiæ necessitate, aut utilitate cessante requiritur